

N:o 20.

Ank. till Riksd. kansli den 23 februari 1905, kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 18 kap.
16 § strafflagen.*

Till behandling af lagutskottet har hänvisats en af herr *J. Nydal* inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 27, af följande lydelse:

»Uti en i Andra Kammaren år 1902 afgifven motion föreslog jag, att 18 kap. 16 § strafflagen skulle få följande ändrade lydelse: »Misshandel af djur straffas med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till fängelse dömas.» — Härigenom skulle förevarande lagstadgande skärpas i tre afseenden, i det att hvarje sådan misshandel af djur, som kränker det allmänna rättsmedvetandet, skulle bli juridiskt straffbar, äfven om den icke kan karakteriseras som en yttring af »uppenbar grymhet»; det straffrättsliga djurskyddet, nu inskränkt till »egna eller andras kreatur», utsträckas till djur i allmänhet och den stadgade tidsbegränsningen för fängelsestraffet borttagas.

I öfverensstämmelse med lagutskottets hemställan, i dess utlåtande n:o 17, afslogs motionen af Första Kammaren, hvaremot Andra Kammaren biföll en vid utlåtandet fogad reservation, enligt hvilken lydelsen af ifrågavarande lagrum endast i så måtto skulle förändras, att orden »egna eller andras kreatur» skulle utbytas mot ordet »djur».

Då motionen vid påföljande riksdag förnyades, tillstyrkte lagutskottet, i sitt utlåtande n:o 53, sistnämnda ändringsförslag; men äfven denna gång stannade kamrarna i olika beslut, enär Andra Kammaren godkände, men Första Kammaren afslog utskottets hemställan.

Ehuru jag fortfarande hyser den öfvertygelsen, att termen »uppenbar grymhet», hvarmed det juridiskt straffbara djurplågeriet beskrifves i nu gällande lagstiftning, icke är en tillfredsställande beteckning för

straffvärdt djurplågeri, utan är alltför trång, och ehuru fall af djurplågeri, vittnande om ett så grymt och brottsligt sinnelag, att de af det allmänna rättsmedvetandet icke kunna erkännas till fyllest straffade med »fängelse i högst sex månader», tyvärr allt emellanåt förekomma, så föranledes jag af den ställning, Riksdagen visat sig intaga till frågan, att nu inskränka mig till att endast ifrågasätta det lagstadgade djurskyddets utsträckande till att omfatta äfven sådana djur, som icke kunna inrymmas under uttrycket »egna eller andras kreatur». Detta förslag, som Andra Kammaren vid två riksdagar antagit utan votering, förordades af 1903 års lagutskott med följande motivering:

Angående betydelsen af uttrycket »egna eller andras kreatur» hafva olika meningar framträdt. Äfven om man, såsom i rättstillämpningen förekommit, åt detta begrepp gifver en i viss mån vidsträcktare tolkning, än ordalydelsen utvisar och, att döma efter förhandlingarna vid bestämmelsens tillkomst, varit med densamma åsyftadt, innebär emellertid berörda uttryck en strängare begränsning af straffskyddet, än som torde stå i öfverensstämmelse med rättsmedvetandets nuvarande ståndpunkt. Den allmänna uppfattningen har alltmera utvecklats sig i djurskyddsvänlig riktning och betecknar nu enligt utskottets öfvertygelse såsom osedligt och fördömligt hvarje förfarande, genom hvilket utan ett tillfyllestgörande, förnuftigt ändamål lidande afsiktligt tillfogas något djur af viss högre utveckling, oafsedt, huruvida djuret är af sådan art, att det kan benämnas »kreatur» eller icke, samt huruvida detsamma är i någons besittning eller befinner sig i fritt tillstånd. Tiden synes därför utskottet vara inne att, i enlighet med hvad redan är genomfördt i åtminstone de flesta modernare strafflagar, utsträcka straffskyddet till djur i allmänhet. Någon anledning att befara missbruk af ett sådant stadgande förefinnes säkerligen icke. En rätt uppfattning af stadgandets innebörd ställer nämligen detsammans tillämpning i beroende af hvad rättsmedvetandet kräfver, och i den mån detta medvetande erkänner en skillnad mellan den högre djurvärlden och den lägre, med hänsyn till fysisk utbildning och känslolif särskildt svagt utrustade, kan och bör sålunda detta förhållande beaktas, huru allmänt stadgandet än må vara affattadt. Gränsen i berörda afseende är alltför obestämd och växlande att lämpligen kunna fastställas i lag, och det torde utan våda kunna öfverlämnas åt domstolarna att för hvarje fall pröfva, om och i hvilken utsträckning ådömande af straff för grymhet jämväl mot de lägre slagen af djur påkallas och gillas af det allmänna föreställningssättet.»

Jag får alltså hemställa, att Riksdagen måtte för sin del antaga följande förslag till ändrad lydelse af 18 kap. 16 § strafflagen: »Visar någon i behandling af djur uppenbar grymhet, straffas med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till fängelse i högst sex månader dömas.»

18 kap. 16 § strafflagen har följande lydelse: »Visar någon i behandling af egna eller andras kreatur uppenbar grymhet; straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till fängelse i högst sex månader dömas.»

I fråga om straffmättet har detta stadgande erhållit sin affattning genom lagar af den 20 juni 1890 och den 29 juni 1900; men dess bestämning af brottet såsom uppenbar grymhet i behandling af egna eller andras kreatur är oförändradt densamma, som fastställdes i kungl. förordningen den 21 december 1857 angående ansvar för misshandel af djur och senare upptogs i 1864 års strafflag. Redan vid 1857 års riksdag förekom till behandling förslag, med hvars antagande området för det straffrättsliga skyddet för djuren skulle hafva erhållit vidare gränser än som skedde, och därefter har upprepade gånger fråga blifvit inom Riksdagen väckt om dessa gränzers utflyttande. Genom förevarande motion påkallas ånyo Riksdagens uppmärksamhet för detta spörsmål. Med återupptagande af ett förslag, som 1902 och 1903 års Andra Kammare för sin del antagit, har motionären hemställt om den ändrade lydelse för ifrågavarande lagstadgande, att uttrycket »egna eller andras kreatur» utbyttes mot ordet djur. I utlåtande, hvori 1903 års lagutskott tillstyrkte vidtagande af dylik lagändring, har utskottet icke blott undersökt behovet af mer utsträckt straffrättsligt skydd för djuren, utan äfven upptagit till bedömande frågan, om efter dess genomförande så fast och tydlig begränsning för straffbestämmelsens tillämpning dock funnes för handen, att fara för missbruk vore förebyggd. Genom den — i motionen återgifna — framställning, som utskottet i dessa afseenden lämnat, har det enligt det nuvarande lagutskottets åsikt visat goda skäl för lagändringen i fråga; och dessa skäl synas utskottet icke vederlagda af hvad åtskilliga talare vid ärendets behandling i Första Kammaren uttalat till stöd för den uppfattningen, att lagrummets föreslagna affattning skulle kunna leda till en icke afsedd tillämpning och därigenom medföra äfventyrliga verkningar för, bland andra, jägare och fiskare, då de använde vissa fangstsätt, som väl medförde afsevärda lidanden för djuren, men dock fortfarande borde anses lofliga. Möjlig-

heten af dylikt missförstånd synes nämligen utskottet vara utesluten genom det af 1903 års lagutskott framhäfda förhållandet, att det ifrågasatta lagbudets tillämpning — genom orden »uppenbar grymhet» — är ställt i beroende af hvad det allmänna rättsmedvetandet kräver samt att det enligt detta är osedligt och fördömligt att tillfoga djuren lidande, endast då sådant sker utan ett tillfyllestgörande förnuftigt ändamål.

Med stöd af hvad utskottet anfört, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med anledning af förevarande motion, ville för sin del antaga följande förslag till ändrad lydelse af 18 kap. 16 § strafflagen: »Visar någon i behandling af djur uppenbar grymhet; straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till fängelse i högst sex månader dömas.»

Stockholm den 23 februari 1905.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Reservation

af herrar *Hedenstierna* och grefve *Lewenhaupt*, som yrkat afslag, enär bifall möjligen skulle lägga hinder i vägen för fri vetenskaplig forskning.

Herrar *Sandqvist*, *F. Andersson* och *Redelius* hafva begärt få antecknad, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.